

กสม. ย้ำข้อเสนอแนะต่อ ครม. กรณีเด็กถูกระทำความรุนแรงทางเพศโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษา
แนะกระทรวงศึกษาฯ เร่งจัดทำแผนจัดการความเสี่ยง-แนวปฏิบัติในการป้องกันปัญหาความรุนแรงทางเพศ

วันที่ 12 มีนาคม 2564 นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทน
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยถึงกรณีการกระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็กโดยครู
ซึ่งล่าสุดมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ว่า สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศต่อเด็กที่เกิดจาก
การกระทำของครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ยังปรากฏให้เห็นเป็นข่าวอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะทวี
ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่นานมานี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้หยิบยกสถานการณ์
ปัญหาในลักษณะเดียวกันหลายกรณีขึ้นตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคสถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคมด้านสิทธิเด็ก และหน่วยงานของรัฐ และได้จัดทำ
รายงานข้อเสนอแนะมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกรณีดังกล่าวเพื่อให้เกิดการแก้ไข
ปัญหาอย่างเป็นระบบและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนมกราคม 2564

ข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญของ กสม. ได้เน้นย้ำให้ (1) คณะรัฐมนตรี ควรพิจารณากำหนด
นโยบายด้านการขจัดความรุนแรงทางเพศต่อเด็กในภาพรวมและกำชับการดำเนินงานของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกันในด้านนโยบาย โดยสนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร
ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ให้มีจำนวนที่เพียงพอ โดยเฉพาะการเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวนหญิงหรือพนักงานสอบสวน
ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเด็ก นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคลากรสหวิชาชีพอื่น ๆ

(2) กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งประสานความร่วมมือกับเด็กนักเรียน
ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานของรัฐในพื้นที่เพื่อจัดทำ ‘แผนจัดการความเสี่ยงด้านความรุนแรง
ทางเพศต่อเด็ก’ และ ‘แนวปฏิบัติสำหรับเด็กในการป้องกันตนเองจากความรุนแรงทางเพศ’ ส่วนการพิจารณา
ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ควรมีการกั้นกรองและ
ตรวจสอบการประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอย่างเคร่งครัด
รวมทั้งควรกำหนดให้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ‘สิทธิเด็ก’ และ ‘บทบาทการคุ้มครองและ
ช่วยเหลือเด็กนักเรียน’ แก่บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นการป้องกันยับยั้งมิให้เกิดการกระทำรุนแรง
ทางเพศหรือความรุนแรงรูปแบบอื่นต่อเด็ก นอกจากนี้ ควรพัฒนาช่องทางในการร้องเรียนแจ้งเบาะแสของ
ศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ รวมทั้งช่องทางให้เด็กสามารถขอรับ
คำปรึกษา เพื่อให้เด็กหรือผู้พบเห็นสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว คำนึงถึงความปลอดภัยและ
การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยอาจใช้รูปแบบเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันเป็นการเฉพาะ

(3) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ควรพิจารณาจัดทำ ‘คู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงาน’ ที่เป็นมาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือด้านกระบวนการยุติธรรมและการคุ้มครองเหยี่ยวเด็กในคดีความรุนแรงทางเพศ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในรูปแบบ ‘ผู้จัดการระบบดูแลเด็กในคดีความรุนแรงทางเพศ (Care Manager)’ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และมีระบบการบูรณาการข้อมูลกัน

(4) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรจัดทำ ‘คู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงาน’ เกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจ วิธีการฟื้นฟูเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางเพศ

(5) กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรศึกษาและแก้ไขปรับปรุงแนวทางการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนแก่เด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยควรกำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจสำหรับกรณีที่ต้องพิจารณาว่าผู้เสียหายมีพฤติกรรมยินยอมหรือไม่นั้น คำนึงถึงวุฒิภาวะและอำนาจการตัดสินใจของเด็ก ตลอดจนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กด้วย

นางประกายรัตน์ กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกจากนี้ กสม. ยังเสนอแนะให้ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตรวจสอบการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ต่อเด็กของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 อย่างเคร่งครัด รวมทั้งควรประสานความร่วมมือกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการลบประวัติข้อมูลข่าวสารที่กระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว ตามหลักสิทธิที่จะถูกลืม (Right to be forgotten) ขณะที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ควรกำกับดูแลกันเองและส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนปฏิบัติงานโดยระมัดระวังและเพิ่มความตระหนักในเรื่องผลกระทบต่อเด็กและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง

“ปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อเด็กที่เกิดจากการกระทำโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษา นอกจากจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านร่างกาย สภาพจิตใจ และอนาคตของเด็กที่เป็นผู้เสียหายแล้ว ยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว สถานศึกษาและชุมชน รวมไปถึงความรู้สึกของประชาชนในวงกว้าง การป้องกันและแก้ไขปัญหานี้อย่างเป็นทางการจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้เด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรงในทุกรูปแบบและได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมทั้งจากครอบครัว สถานศึกษา และกลไกต่าง ๆ ของสังคม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ” ประธาน กสม. กล่าว

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

12 มีนาคม 2564